

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОГРАМА РАДА

ЛАБОРАТОРІЯ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІНІЦІАТИВ
www.prlab.org.ua

Підтримка фермерів у країнах ЄС

Інформаційна довідка, підготовлена
Європейським інформаційно-
дослідницьким центром на запит
народного депутата України

Схеми нарахування субсидій

Спільна аграрна політика країн-членів ЄС передбачає надання субсидій землевласникам, які ведуть активну сільськогосподарську діяльність. З 1 січня 2015 року набули чинності нові правила, які регулюють механізм фінансової підтримки фермерських господарств та умови отримання субсидій¹.

Прямі виплати фермерам нараховуються за обов'язковими та вибірковими схемами. **Базова схема** передбачає однакові виплати на 1 га площі, незалежно від вирощуваних культур або видів домашньої худоби. За використання методів, які сприятливо впливають на клімат та навколишнє середовище, виділяються так звані «**зелені виплати**», які становлять 30% від національного розподілу коштів. Особливі субсидії також надаються **молодим фермерам** до 40 років, які розпочали сільськогосподарську діяльність не раніше ніж за 5 років до моменту подання на субсидію².

Окрім цих обов'язкових програм, країни ЄС можуть обирати додаткові схеми підтримки, зокрема:

- Підтримка невеликих ферм через виплату їм більшої суми за перші 30 га
- Додаткові виплати для районів з природними обмеженнями
- Тимчасова підтримка вирощування окремих сільськогосподарських культур або розведення певних видів домашньої худоби, для стимулювання виробництва у галузях, які переживають труднощі
- Запровадження спрощеної схеми для малих фермерських господарств, щорічна виплата яких не перевищує 1250 євро
- Розподіл до 15% коштів, призначених на прямі виплати, за спеціальними схемами розвитку сільського господарства³, або навпаки⁴

Країнам, які приєдналися до ЄС у 2004 та 2007 роках, дозволено використовувати попередню схему нарахування субсидій, так звану схему єдиної оплати за площу, за фіксованою ставкою. Перехідний період для цих країн триватиме до 2020 року включно⁵.

---

¹ See Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy and repealing Council Regulation (EC) No 637/2008 and Council Regulation (EC) No 73/2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1307>

² Farm subsidies - new rules for direct EU payments [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3A03010103_1

³ See Regulation (EU) No 1305/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Council Regulation (EC) No 1698/2005 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1305>

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

Умови отримання субсидій

Кожна країна самостійно визначає мінімальну діяльність, яку повинен здійснювати власник на території, придатній для випасу худоби або вирощування зернових культур, щоб мати право на отримання субсидії⁶. Цією діяльністю не може бути обслуговування аеропортів, залізничних перевезень, гідротехнічних споруд, нерухомості, використання територій для спорту чи з рекреаційною метою⁷.

Щоб претендувати на фінансову допомогу, особа чи група людей повинні відповідати принаймні одній з наступних вимог і надати підтвердження:

- що річний обсяг прямих платежів становить не менше 5% від загального обсягу надходжень, отриманих від несільськогосподарської діяльності в останньому фінансовому році, за який наявні документи;
- що їхня сільськогосподарська діяльність не є незначною;
- що їхньою головною діяльністю або предметом діяльності є ведення сільського господарства⁸.

Залежно від країни, субсидії не надаються, якщо загальна сума затребуваних виплат складає менше 100 євро, або ж якщо загальна площа фермерського господарства, яка підпадає під субсидію, становить менше 1 га⁹.

У Великобританії мінімальна площа земель, на які надається субсидія за базовою схемою, становить 5 га, при цьому кожен окремий шматок землі з цієї загальної площі має містити мінімум 0,1 га, які відповідають вимогам для отримання субсидії¹⁰.

Розмір субсидій

Загальна сума прямих виплат переглядається щороку та складається з:

- основних виплат за базовою схемою;
- «зелених» виплат за збереження екології;
- виплат молодим фермерам, у разі відповідності критеріям.

Кожна з цих частин нараховується окремо, включно з можливими накладеними обмеженнями та штрафами¹¹.

---

⁶ Ibid., Article 9

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid., Article 10

¹⁰ Basic Payment Scheme: rules for 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/505559/BPS_2016_scheme_rules_FINAL_DS.pdf - P. 16

¹¹ Basic Payment Scheme: rules for 2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/505559/BPS_2016_scheme_rules_FINAL_DS.pdf - P. 97

Виплати за базовою схемою залежать від вартості прав на виплати (payment entitlements), закріплених за кожним гектаром землі, який підпадає під субсидію¹².

Вартість цих прав у кожній країні різна. Для їх обчислення фіксований відсоток від загального бюджету на субсидії для цієї країни (Див. додаток 1) ділиться на кількість наявних у країні прав на виплати, за винятком прав, розподілених з національного або регіонального резерву¹³.

На вартість також впливає якість земель. Наприклад, у Великобританії право на виплати для 1 га вересового пустища (пагорбів, вкритих чагарниками) становить 45,07 євро, для 1 га інших не сприятливих для ведення сільського господарства площ – 170,60 євро, для сприятливих – 171,83 євро¹⁴. «Зелені» виплати дорівнюють 19,99 євро за гектар вересового пустища, 75,64 – за гектар інших несприятливих площ, 76,19 – за гектар сприятливих територій¹⁵.

У Франції у 2015 році орієнтовна середня сума виплат за базовою схемою очікувалася на рівні 132 євро, а загальна сума, включно з «зеленими» та «перерозподіленими» виплатами – на рівні 243 євро за гектар для перших 52 гектарів¹⁶.

До 2019 року запланована уніфікація вартості прав на виплати в межах окремих країн та регіонів. Таким чином жодне право на виплату не зможе мати вартість меншу за 60% від вартості цього права у країні та регіоні¹⁷.

Крім того, нова система нарахування субсидій зобов'язала обмежити виплати великим холдингам мінімум на 5%, якщо ці виплати перевищують 150 тис. євро¹⁸. Ця норма застосовується також у країнах, де виплати розраховуються за попередньою схемою єдиної оплати. У Польщі максимальний розмір субсидії у 2016 році становить 150 тис. євро¹⁹, у Болгарії – 300 тис. євро плюс виплати на зарплати, страхування і податки. При цьому ставка за єдиною схемою оплати становить 16 левів (близько 8 євро) за гектар²⁰.

---

¹² Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy and repealing Council Regulation (EC) No 637/2008 and Council Regulation (EC) No 73/2009. Article 24 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1307>

¹³ Ibid., Article 25.

¹⁴ 2015 Basic Payment Scheme entitlement values and National Reserve confirmed [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gov.uk/government/news/2015-basic-payment-scheme-entitlement-values-and-national-reserve-confirmed>

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Les Droits à Paiement de Base (DPB) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mayenne.gouv.fr/Politiques-publiques/Agriculture-sante-et-protection-animale/Politique-agricole-commune-PAC/Les-Droits-a-Paiement-de-Base-DPB2>

¹⁷ Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy and repealing Council Regulation (EC) No 637/2008 and Council Regulation (EC) No 73/2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1307>

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Płatności bezpośrednie w 2016 r. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Platnosci-bezposrednie/Platnosci-bezposrednie-w-2016-r>

²⁰ Схема за єдиною платою на площі (СЄПП) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.agroinfocenter.com/#!blank/cnzx>

Додаток 1

Загальний бюджет країн-членів ЄС на субсидії (у тис. євро)

(in thousands EUR)

Calendar year	2015	2016	2017	2018	2019 and the subsequent year
Belgium	536 076	528 124	520 170	512 718	505 266
Bulgaria	721 251	792 449	793 226	794 759	796 292
Czech Republic	874 484	873 671	872 830	872 819	872 809
Denmark	916 580	907 108	897 625	889 004	880 384
Germany	5 144 264	5 110 446	5 076 522	5 047 458	5 018 395
Estonia	121 870	133 701	145 504	157 435	169 366
Ireland	1 215 003	1 213 470	1 211 899	1 211 482	1 211 066
Greece	2 039 122	2 015 116	1 991 083	1 969 129	1 947 177
Spain	4 842 658	4 851 682	4 866 665	4 880 049	4 893 433
France	7 553 677	7 521 123	7 488 380	7 462 790	7 437 200
Croatia (*)	130 550	149 200	186 500	223 800	261 100
Italy	3 902 039	3 850 805	3 799 540	3 751 937	3 704 337
Cyprus	50 784	50 225	49 666	49 155	48 643
Latvia	195 649	222 363	249 020	275 887	302 754
Lithuania	417 890	442 510	467 070	492 049	517 028
Luxembourg	33 603	33 545	33 486	33 459	33 431
Hungary	1 271 593	1 270 410	1 269 187	1 269 172	1 269 158
Malta	5 127	5 015	4 904	4 797	4 689
Netherlands	780 815	768 340	755 862	744 116	732 370
Austria	693 065	692 421	691 754	691 746	691 738
Poland	2 987 267	3 004 501	3 021 602	3 041 560	3 061 518
Portugal	565 816	573 954	582 057	590 706	599 355
Romania	1 629 889	1 813 795	1 842 446	1 872 821	1 903 195
Slovenia	137 987	136 997	136 003	135 141	134 278
Slovakia	380 680	383 938	387 177	390 781	394 385
Finland	523 333	523 422	523 493	524 062	524 631
Sweden	696 890	697 295	697 678	698 723	699 768
United Kingdom	3 555 915	3 563 262	3 570 477	3 581 080	3 591 683

*Інформацію підготувала Лілія Овчарова,
інтернка Програми стажування у Верховній Раді України 2015-2016 рр.*